

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:
belső farkasutczában 81 szám alatt.

Megjelen e lap hetenkint négyszer u. m. vasárnap, kedden, csütörtökön és szombaton.
Ára évnegyedre 3 ft. o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr.,
krajczár osztrák ért. s minden hirdetés után 30 kr. helyileg. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADÓ-HIVATAL:
Középtetza, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, január 26-kán 1862.

(D) Említettük volt közelebbi számunkban mint curiosumot, hogy a „Donau Zeitung“ desperatiojában odajutott már, hogy még a daco-romániával is kacérkodik, csak hogy a magyarok követeléseit elnében ellenszereket legyen képes fölmutatni. Egy nagy Magyarország elvenne tőlünk minden földet túl a Lajthán; (de ugyan mikor volt ez az önöké?) a daco-román birodalom csak Nagyváradot tenné határvárossá. Így aggódik s vigasztalja magát az említett lap.

Ha igaz az, hogy a „Don. Zeit.“ az államminiszter lapja, úgy kétszeresen kell csodálkoznunk, hogy magát ily megjegyzésekre ragadtatni engedte.

Ha a „Donau Ztg.“ az utóbbi évtized politikai eszméit tanulmányozta, főként ha az 1856-iki francia napi sajtót figyelemmel kísérte, jól megkülönböztethette, hogy egy daco-román birodalom csak részét tenné azon nagy confederationnak, mely mint dunai szövetség volna arra hivatva, hogy azon európai szükségességet betöltse, melyet ekkorig betölteni Magyarországgal együtt az ausztriai birodalom feladata volt. Európának ezen új mappája bizonyosan nem volt kedvezőtlenebb a magyar nemzetre, mint az ausztriai birodalomra nézve, s ha azon ágoztja a napoleoni terveknek sikerülne, ősi magyar királyságunk újabb nemzeti felosztás alá esvén, régi alkotmányos egységét a confederatio eszméjével cserélné föl; de egy nagy magyar, délszláv, és daco-román szövetség állana a régi osztrák-magyar birodalom helyére; mert azt csak nem teszi fel a „Don. Ztg.“, hogy Bukuresttől Nagyváradig egy daco-román uralkodás magára megfelelően a napoleoni eszméknek, s hogy azon még fejletlen elem, mely ottan praedominálna, s mely ritusánál fogva az oroszhoz húzódik, képes lenne magára valami biztosítékot adni az európai egyensúly érdekében.

A daco-románia eszméje a független Magyarország, s a függetlenné teendő délszláv tartományok confederatioja eszméjével egy napon született; s meglepőnek látjuk, hogy a legitim Ausztria államminiszterének félhivatalos lapja kacérkodik oly eszmével, a melynek ha a magyar alárendelné ősi alkotmányát, bizonyosan a vesztő fél nem ő lenne. Vesztené Erdély az igaz, sőt talán ez sem mindent; de Magyarország csak oly állam tényezőjévé válnék, mely területének felén az ő felsőséget örömet és háborítatlanságul ismerné el.

Látni való ebből, hogy a „Donau Ztg.“ a magyar nemzetet meg nem rettentí, midőn azon irtóztos válság titkait lebbenti fel, mely reánk nézve éppen azáltalna válhat legvéresebbé, hogy nem hajtunk a forradalmi eszmékre, akarunk a legitimitás terén maradni, elismerjük a pragmatica sanctio iránti kötelezettségünket, s Ausztriával együtt akarunk maradni mint legtermészetesebb szövetségesünkkel. Együtt akarunk maradni, és pedig nem azért mintha az európai forradalmi eszmékben éppen talán nemzetünk végpusztulását látnók, hanem együtt azért, mert nekünk évezredes jogtörténelmünk van, megalapított szent koronánkat kölcsönös eskü és kötelek biztosítják, és ott, a hol a történelmi fejlődés egy biztos viszonyt állított fel, a minő biztos volt az Ausztria s Magyarország közti viszony mindaddig, míg azt a szobatudósok újabb-újabb alkotmány-tervekkel föl nem zavarták: ott szükség, hogy az ily ország a jogcontinuitás elvét fel ne áldozza, s magát bizonytalan combinatiók lapdjává ne tegye. Sőt midőn országunkat, melyet külön királysági természete mellett a dynastia személye, és a közös birodalom fegyveres védelme iránti kölcsönös kötelezettségünk köt össze Ausztriával, mi az egyedül törvényes alapokon kívánjuk restituáltatni: azáltal csak a mi általunk és atyáink által letett homagialis eskünek, de nem éppen mulhatatlanul a nemzet életkérdése feltételeinek tesszünk eleget; mert egy nemzet, mely hat hét millió lelket számít, akárminő európai combinatiók közt bizonynyal kikapja a hatalomból és önállóságból kellő osztlékát. És mi megdöbbenve bámulunk el, midőn éppen a „Donau Ztg.“ mutat arra, hogy Ausztria előtt áll a legitim tér lehető elhagyása, és így Magyarországot mintegy feljogosítja, hogy ő is ezen új eszmék alapján tájékozza önmagát!

Messze vezetne ez minket, s még messzebb Ausztriát. Ha a magyar nemzet Ausztria diplomatái által kimozdítatik a törvényesség logikájából, s beesik a conjecturalis politika örvényébe, ő bizonyosan abban sem fog elveszni, fenntartja őt mindenütt erkölcsi és fizikai ereje, fényes multja, s szép népszámában fektethető jövőjének biztossága. Egy szövetség, mely egy daco-románia eszméjét előtérbe hozhatná, bizonyosan többet venne el Ausztriától, mint azon magyar szövetség, mely már háromszázad óta fennáll, s a Habsburgház nagyhatalmi méltóságát annyi sikerrel biztosította.

Magyarország nem kíván semmit elvenni Ausztriától, Magyarország mindazt ott hagyja Ausztriának, a mit valaha birt; mert Magyarország semmi újat nem kíván, ő csak a régit, csak évszázadokon át annyi esküvel biztosított törvényeinek s alkotmányának teljes visszaállítását kívánja. Ha Magyarország akarna a daco-románia féle eszmékkel kacérkodni, úgy bizonynyal nagyobb aggodalmat okozhatna a „Donau Zeitung“-nak, mint a mit nekünk okozhat a „Donau Zeitung“ kacérkodása mihelyt arra kényszerítetténék, hogy az ő legitimas terét elhagyjuk.

Járja be a „Donau Ztg.“ szerkesztője az erdélyi vármegyéket, figyeljen, hogy a daco-románia eszméje mennyire el van birtva a felszabadult népnél, hogyan áldadoznak már az új Romániáról, mely a Tiszaig terjed, hogyan várják az orosz serget, mely jönni fog, de más vezér az élén, nem mint 1849-ben, a ki megcsalta a muszka czárt, és nem tartott mellett stb. Figyeljen arra mik készülnek künn? s fel fogja akkor, mit tesz, és mit kockáztathat a magyar mikor mégis a legitimas terén akar maradni.

Jobb lesz tehát ha Ausztria és Magyarország úgy maradnak a mint voltak, s ha éppen azok, kik Ausztria érdekében irnak, nem adnak oly újmutatásokat, melyek után nemzetünk oly ötletre jönné, hogy a legalis tér hagyja oda, s ne küzdjön ő egyedül másokért, kik elég világosan nem akarnak látni; hanem a helyett gondoskodjék önmagáról azon téren, a hová az európai viszonyok alakulása által löketik. Óvjon Isten ettől, egy minket, mint Ausztriát, s úgy hiszszük, hogy a félhivatalos lapok sokkal nagyobb szolgálatot tesznek Ausztria érdekében, hogy ha a historiai jogok minden oldaloni teljes helyreállítására törekcszenek; mert a legitim tér elhagyása sohasem annyira az egyes népek, hanem sokkal inkább a historiai hatalmasságok rovására szokott történni. A magyar nemzet olyan nagy, hogy mindenesetre egyik igen fontos tagja az európai nemzetcsaládnak, s akárminő osztályból őt egy igen hatalmas rész illeti. Ámde a magyar nem látja az ily osztázás szükségét sem jogosságát. Ő rég megszokott, neki saját törvényes és európai kötelek által biztosított elismert királysága van; s ennek jogait s ezen királyság törvényes uralkodóját védeni köteles; oda kell vinni az országot, hogy köteleseit jó meggyőződéssel teljesíthesse, minden viszonyok között.

Jobb ez a magyarnak, de bizonyosan még jobb az ausztriai birodalomnak. — És hogy ez úgy legyen, hogy ennek úgy kelljen lennie, az törvényes kötelesege mindkettőnek.

Kolozsvárváros képviselő testületének tegnap nevezetes közgyűlése volt. Kimerítő leírása helyett álljanak itt a következő száraz tények. A tanács és a jegyzők már az előtti napokban beadták volt a polgármesterhez, az adó, újonczozás és törvénykezés tárgyában kelt ismeretes felsőbb rendeletek nem teljesíthetőségével indokolt együttes lemondásukat. E lemondási nyilatkozat most felolvastatván, azt a közgyűlés méltányló elismeréssel fogadta; de egyezsmind felkérte a tanácsot, hogy a város polgáraitak személy- és vagyonbiztonsága s a városi közbizony kezelésének eltervezése érdekében, ezekre szorítandó hivatalos működése folytatására mindaddig helyén maradjon, míg az új hivatali szervek felsőbbeségileg be lesznek állítva. A polgármester s a város egyik tisztí ügyése is kijelentvén a tanács lemondásához csatlakozásukat, az érintett határozat erre is kiterjesztett. Ezek után a polgármester felolvastatott egy hozzá intézett kormányzati elnöki rendeletet, melynek fogva a meggyék, vidékek és székelyszékek ideiglenes uraszervezésére vonatkozó rendszabály 16- és 17-dik §§-ai a városokra is kiterjesztetteknek nyilvánítván, a polgármesternek felelősséggel járó kötelesegevé tétetik, hogy az oct. 20-i és február 26-i legfelsőbb kibocsátványokban birodalmi közös ügyek-

nek fentartott, általában pedig semminemű államjogi, had- és pénzügyi s törvénykezési tárgyakat közgyűlési tanácskozás alá ne terjeszsen, s ha mégis elővetetnének, a gyűlést azonnal oszlassa fel, s a kormány elnök ő exjához jelentést tegyen. Ezzel kapcsolatban egy más elnöki intézkedés is felolvastatott, melyben a polgármester által tett kérdésre a van válaszolva, hogy az előbb érintett elnöki irat felolvastathatik ugyan a közgyűlésben, de csak tudomásvétel, nem pedig tüzetes tanácskozás végett. A két elnöki irat tartalmából láthatólag a képviselő testület előtt el lévén zárva az ut, hogy nézetet azokra nézve kifejttesse, egy tag indítványára, mintegy következő tartalmu határozatot ígatott jegyzőkönyvbe:

A képviselő közgyűlés a felolvasott elnöki iratokat a nélkül, hogy azok tüzetes tárgyalásába bocsátkoznék, fájdalmas tudomásul veszi. Azonban f. évi jan. 7-ről ő Felsőlegkegy. színe elé terjesztett feliratában kifejtett nézetei-alkotmányos meggyőződése s képviselői esküjéből kifolyó kötelesegeinek tartja tünepelyes óvasát nyilvánítani az ezedéves alkotmányunkban gyökerező helyhatósági önkormányzat korlátozására. Egyszersmind állásának további megtartása erkölcsi lehetlenségévé válván, működését a város autonómieus jogkörébe tartozó mindennemű ügyekre nézve ezennel megszünteti, mint Kolozsvár város képviselő testülete mindaddig össze nem gyűl, míg az ideiglenes rendszabályokat a törvény uralma nem fogja felváltani, hogy akkor azon helyet, melyre választóinak bizalma által bivatott meg, a törvény és alkotmány szent nevében ismét elfoglalassa. A fenebbiek értelmében kelt, s a teljes számú gyűlés által egyetemes felállítás útján elfogadott határozatokról jegyzőkönyv még az ülés tartama alatt szerkesztvén és hitelesítettvén, a zsufolásig telve iromt ki-írtt, hogy egy mindnyájunk keblében élő hit szerint közel jövőben ismét a király, haza és alkotmány szentháromságának nevében teljék meg.

Mondanunk is felesleges, hogy a gyűlés egész folyamán, minden tünetési czizoma nélkül, azon mély megilletéssel párosult komoly méltóság ömlött el, minőt ily életkérdések válságos pillanataiban Kolozsvárváros mélt. polgáraitól megvárni a haza jogosulva van.

Erzsébetváros, jan. 15-én, 1862.

Felső Fehérvármegyének *) január 13-án tartott utolsó alkotmányos tisztí gyűlése, igazgató főbíró gróf Haller Ferenc összehívása alapján, mit elnöklég megnyitva, ajánlatára egy küldöttség ment a jelenlévő mlgos főispán urhoz, felkérőző résztvenni a tisztí tárgyalásokban; a mire a főispán ur megköszönte a megtisztelő bizalmi meghívást, igéré, hogy később előjövend csak tárgyaljanak minden olyan tárgyat, a mire a tisztí gyűlés a főbírótól egybe-hivatott; csak a végefelé levén egy közleménye, nem lehetvén semmi oly tárgy, a mibe a megyei főispán ne el ökösködhetné, újból fölkeretett. Megjelenve, gróf Haller főbíró a kedélyek megnyugtató tudatni óhajta, mielőbb egyéb tárgyalatnak, hogy azon birlapilag Felső-Fehérvármegye hivatalnokainak névsorát közlő gunyirat ellen, a kormányzék-nél a kellő elővizsgálati lépéseket a birlapban czikkek szerzője ellen megtette s ezen jelentését jegyzőkönyvbe ígat-tatva, egyszersmind köszönet szavaztatott érlelyes föllépésért, a melylyel a megértett becsületet kívánta megvédeni. Ezután sok érdektelen köröztetni való okmány halmazán átúszva, nagy későre színe figyelem kifárasztás után olvas-tatott a kir. főkörmányszéknek 13,017. szám alatti 8 pontu birlapilag már ösmert rendelménye. A hosszazas esendét fő-bíró gróf Haller Ferenc következő lelkes beszéddel szakítá meg: (Bocsánat, hogy e jeles beszédnek csak corollariumát adhatjuk. Szerk.) Mindezeknél fogva egész hazafias tisztelettel köszönetet mondunk a mlgos főispán urnak eddig e megye irányában elkövetett hazafias tényeiért s elveit; (éljenzés) fogadja a polgári tisztelet legszebb jelét e megye hivatalnokaitól, mint a már felsőbbeségileg betöltött m-bizottmány még perczekig törvényesen létező kifolyásától, az általános bizalmi előismerést. ... Kérve a mlgos főispán urat bucsu hangul, méltóztat ezen tisztí gyűlésből felküldendő r e p r a e s e n t a t i o t a felséges királyi kormányzék-hez felterjeszteni; felfejtendő, hogy e megye hivatalnokai, mint a már önkénylég betöltött, de törvényes bizottmány kifolyásai tömegesen visszazalépnak, s tiltakoznak minden az alkotmányt sértő rendelet ellen. A rend, esend, vagyon- s személybiztonság érdekében pedig mindaddig, míg a repraesentatioa válasz érkezendik, a tért e megye szét-szort helyi viszonyainál fogva nem tartjuk ész- s czél szerű-nek rögtön elhagyni; föltéve, hogy a mlgos főispán ur le-end annyi gyöngéd kimélylyel együtt elmondott alkotmányos hitünkhez, s nem kényszerítendő válasz viszszaérkezéig ideiglenes rendeleteket teljesíteni; a mit kinyerve s viszsza-érkezve a repraes. válasz, egy új rögtönzött tisztí ülésben közöltetve magunkat annak tartalmához alkalmaznók. Mely beszédre a nagy figyelem közepette főispán ő méltósága következőleg válaszolt:

„Tisztelt gyűlés! Köszönöm, a gróf ur indítványozta s elfogadott elősmertő köszönet szavazatot, de megvallom, hogy a gróf Haller Ferenc hazafias s 1848-ki hitéhez hi

*) E jelesen összeállított tudósítás az időik szerint csak némi ki-hagyásokkal jelenhetett meg; de ugyhiszszük ebből is átlátható azon kü-zés, melyet az erdélyi megyékben a jogérzet és szükségesség megfontolása idézett fel. Szerk.

indítványa oly alternatívába sodort, hogy kibontakozni abból csupán saját öntudatom segítségével képes. A hon ügye veszályban van, szerencse vagy szerencsétlenség? Itélje meg mindenki saját nézete s meggyőződése alapján, de a szünidő a politikában nem mindig szerencsétlenség, mert elveszik a rögtönzés felszínét, a mi gyakran megáthat a legigazságosabb ügynek is; a jó lépés nem veszt semmit, ha kiszámított lassúsággal tesszük és az a régi közhely, hogy az idő nem keméli a mit számbavétele nélkül végzünk, igaz marad mindig, főleg a politikában és társadalmi szervezetek tárgyában: úgy az ország minden valódi barátja igénytelen nézetem szerint jobb reménnyel lehet az oly rendszabályok sikerére nézve, a melyekre várakozni kell, mint a rögtönzésnél; hasonló nézetek vezettek arra, hogy helyemen még lehet maradnak. Meglehet, az egyetemes visszazalás megkezdését okozand, de szükség ki nem fejezteni a számitásból azt sem, miképp a mai nap rögtönzése ellen a holnap jőzanésre is történhetik hivatkozások. Sokan azt fogják mondani, ha üresen látandják a tért, ime már kimeríték magokat, minden visszatér a csak tegnap elvezetett mederbe, semmi sem változott, csak egy constitutionális rövid napu küzdelemmel töltött értünk meg. Nem így lesz ez mindig, ha a várt megoldások merész politikai csínyek nélkül, mintegy a dolgok természetéből fejlődnek ki; ez az előny a mostani szünetelésben és az előny nagy, úgy hogy a várakozással egybekötött hátrányok merőben elenyésznek mellette; azért megfontolandó minden lépés, mit könnyelműen elkövetkezettünk polgári s emberi bűn. Én mint magyar állampolgár az óvás elvét pártolom, de miután mint h. állomás utóból elfoglaltam, hazámunk jó s balszerencse közt egyéni szolgáltatam felajánlandó h. állomásnál fogva annak felküdésére nem ajánkozhatom, mivel utasításom körülírva s leginkább mivel a gr. Haller-féle indítvány alapján a válasz visszaérkezéskéig sincs szándék a kormányzatnak minden rendeletét teljesíteni...; ezen ügy komolysága hazafias megfontolást igényel Erdély s főként a megye szerencsétlen helyi viszonyainál fogva... Sok van uraim kockázata, jelenleg újra kiadni a kormányt kézből, annál inkább, mivel a Felsőházról meg van ígérve a törvényes megoldás s így biztosan remélhetni, saját meggyőződés alapján a többet szolgálhatni e sújtott honnak, ha megmaradunk; például a nyelv ügye legkényesebb, nem tudhatni, vagy egy miniszter személye által nem leendő ezen ügy mint Eris almája újból odadobva, s kitűzve kifogalmazhatni el ezen már kivívott tért, vajon nem inkább megmenthetők az alkotmányból sok értékek, ha higgadt kéressel járulna a testvérül népek összecsége a trónszámlához, hogy minden törvényes országgyűlés útján orvosoltassék... Távolság perszadealni, hogy ezen szünetelés alatt állomásaikon megmaradjanak; kéresem csak a lenne, miszerint engedessék meg nekem a lemondást nem ily ünnepélyesen fogadni, hanem egyenkint, ha csakugyan a sors csillaga által ezen szerep nekem is részembe jutott, mert testületileg el se fogadom; ha pedig egyéniségem ellen történnek ez, úgy azon fájdalom elnyomása mellett legyenek meggyőződve, hogy e keserves emléktől búcsunapra nem fogok soha emlékezni, de annál többet a jó s dicső, de rövid élt alkotmányos napokra, a melyeket a megye vezetése közepette élveztem. Sziveskedjenek eddigi érélyes támogatásukért legforróbb hálátat fogadni, én mindig csak a szép dicső napok emlékeit őrzendem keblemben.

Erre újra gr. Haller főbíró emelt szót következőleg: „Méltóságod elnöki nyilatkozatával fájlalva kell megvallani, kimondá: hogy feltétlenül vállalta el az új főispáni székét... ezen tény alkotmányos fogalom szerint, miután ezáltal egymásbóli viszonyaink megváltoztak, egy oly áthágatlan bideg falat emeltek a bizottmány s annak alkotmányos kifolyásai ezen jeleni megyei tiszttség s a méltóságos főispán ur közé, hogy megvallva a józan ész, úgy a haza szent s sérthetetlen törvénye nem parancsolhat egyebet, minthogy a 848-beli alkotmányos hitéhez bí meggyei tiszttség más uton (habár ez göröngyösűbb is lenne)

igyekezzék révpártra vezérelni a bizalom s szeretet által ezeltől 8 hóval kezeikbe nyújtott életsajkát; más uton mint méltóságod új állomását elfoglalni méltóztatott.

Miután ezen felolvasott 8 pontu rendelet után ily intézményi rendelményeknek közegeit fel nem ajánkozhatunk a reprezentációra teendő válasz visszaérkezéskéig, semmi a 848-beli alkotmánnyal ellenkezőt teljesíteni nem ígérve, a csend és rend érdekében megtartva egyenkint s testületileg is állomásunkat, kérjük a méltóságos főispán urat rosz neven nem venni, ha a bizottmányhoz méltóságosnak s illőbbnek találjuk a tömegbeni lemondást; ezt általánosan el is fogadva elvileg fölbírom minden tisztviselő társaimat, ki letett hitéhez bí akar lenni, tényleg lemondva, kísérjen engem.

Ezen szavak általános mozgást, felkelést, s elmenni készüldést, s mely meglepetést előidézve, Csongrádi István külkerületi febró emelt szót, a főispán főkérésére gr. Haller F. újból elfoglalván már többekkel elhagyott székét, megballagandó a tk. főbíró, ki következőleg nyilatkozik:

„Az életben bizonyosan egyikünk se ért nehezebb megpróbáltatás mint a jeleni; sokat szenvedtünk, s főként a megye 13. évi súlyos szenvedés után, alig újra megérve csrában láthatni alkotmányos hitének s reményeinek szálait, már egy zivatar jött, s még az egymás iránti bizalmat is örökre ki akarja ölni... Uraim! E megye szerencsétlen geographiai, s topographiai, úgy különböző nép-elemű viszonyi helyzete tán legkomolyabb megfontolást igényel a magyar korona területén; sehol a magyar elem helyzete nincs annyira kitéve veszélynek mint a megyében... itt mulaszthatlan kötelességünk a közhon úgy magunk iránt azt követni, mit legészterteljesebb találandunk, mert megvallva hogy még-nincs elvileg elődöntve, hogy a bécsi centralis intenciók ellen, mi a nemzet jelenéből, multjából kifolyó jövőjéből ész- s jogszerűbb követni, lemondani vagy még megmaradni? hogy a 27-ik apr. 1861-ben Fejéregyházán letett alkotmányos hitünkkel kifolyólag, egy perczig is nem viselhetjük a reánk ruházott bizalmi hatalmat, az még vita tárgya se lehet... mert lemondani hazafiai kötelesség, miután rendeletileg azon bizottmány, melynek törvényes kifolyásai vagyunk már nem létez, s igaz van mlgos. gr. Haller F. urnak, midőn azt mondja: hogy hit-szégess lenne tovább szolgálni, s törvénytelen rendeletet teljesíteni; de helyi viszonyoknál fogva nekem azon nézetem lenne, hogy gr. H. F. már elvileg elfogadott indítványa, mint a megye eddig kivívott becsületével egybeférő, elfogadtatva oda módosítassék, hogy a megye jeleni tiszt-sége, a csend rend- vagy-on, s személyi bizottsága tekintetéből állomását mindaddig tartsa meg, míg a megye a mlg. főispán ur rendelte szerint újból szervezve leendő, hogy a féketlenség lábra ne találjon ezen szerencsétlen helyi viszonyainál fogva így is alig rendesen kezelhető megyében; ez alig tart-hat pár hétig, az eskü alól már a tömegbeni lemondás feloldozván, mindenki saját állomásán önkébe sugallta uton, teljesítheti a kormányzati rendeleteket, de egyszerre lemondva a tért újból jövő menő ömeretlen kifizöldeknek mint egy tabularát oda hagyni, nem ész- s észszerű, annál kevésbé helyszertileg nem ajánlató. Már székelőföldön csak megjárna, de Szeben vidékén, ott hol a bujtozgatás minden kigondolható csak nem nyílt uton foly, alkotmányos tekintélyünk kissebbitésére, a bár gyengült hatalmat, csak a személy s vagyon biztonságá tekintetéből az új szervezés megartatni ohajtán; mert csak nem képzeli bárki is, hogy mindazt, a mit a kormány a törvények hátrányára kivinni akar, velünk ha nem is, de mással már csak ki-viendi, s így sok lévén kockázatva, komolyabban megfontolandó, az új szervezés a tért pusztán nem hagyni, a melyért a főispán urnak újból köszönetet szavazok a 8 havi véltünk élvezett alkotmányos multért, kérem, a mit remél-meg se tagadand, a mielőbbi újra szervezés körül közvetítő tekintettel lenni a megye bel-életére, oly egyéne-

ket alkalmazandván, kika fájdalmas provisoriumot tñrhetően elviselhetővé tegyék.

A melyre a mlg. főispán ur következőleg felelt: „Megvallom nem vártam azon eredményt, mit gr. Haller F. indítványa előidéz, nem szándékom azt bírálgni, de Csongrádi István főbírónak a gr. H. F. indítványát módosított elveit practicusabbnak látom saját önérdékéből e megye minden tagjára nézve; ilyszert követett Erdély s Magyarhon minden törvényhatósága, s ha már gr. Haller F. alapindítványát elfogadni ohajtják különben, legalább azon módosítással tegyék, a mint Csongrádi István felhozta, vagy ha ez nem pártoltatnék, úgy legalább egy bizottmányt nevezzenek ki, örködni vagyon- s személyi bátorság felett, míg e megvét szervezni lehetséges leendő; vagy ha ez se tetszenék, gondolják meg a leváltár s rabok dolgát, s rendelkezzenek mint mindenütt, hogy maradjon a leváltárnok, egy helyesztő, börtönőr, úgy minden járási szolgabíró, egy siralmas anarchia ki ne fejlődjék ezen tán csupa elvkérdésből, elhírtelenkedett határozat által, s ha kívánják inkább a representitot is fölterjeszteni a f.k.székhöz.”

Gróf Haller Ferencz: „Bámulok, hogy a mlgos főispán ur, mint új főispán a megyének nem él felsőbbsség engedte jogával, s elfogadva ezen testületi lemondást, rögtön nem nevez ki... stb.

Főispán. „Ezt nem tehetem, mert sokan lehetnek magában a megyében, kike perczben erkölcsi nyomásból tán visszautasítva kijelentésem, holnap tán ezen tetteket meg-bánnák, ezen minden személyt egyenesen érdeklő compromissiot nem tehetem, mert példálul itt van a gróf ur, elnöki hatalmamnál fogva kérem már nem kötve a 48-ki eskü-hez, vállalja el ideiglenesen csak szervezésig újból a fő-bírósságát.”

Gróf Haller erre kijelenti, miképp elvei nem engedik, hogy tovább egy perczig is helyén maradjon.

Gróf Haller József, következőleg nyilatkozott: nézetem szerint, a mártényré vált testületi lemondás mellett, addig viheti mindenki hivatali állomását, míg a kormány-székől a repraes. a válasz megjönné, ez nem elv sértés, s inkább csak rövid időkérdés, de azon feltétellel ha a mlgos főispán ur visszavonná azon nyilatkozatát, hogy minden kormányzati rendelménynek addig is engedelmesskedjenek, a csend s rend érdekében kivihető lenne, hogy mindenki helyén maradjon.

Főjegyző Sebecsi István: „Miután mindkét indítvány elvileg egy, s csak időkérdésul van kitzúve, hogy a reprezentatioi válasz visszaérkezéskéig, vagy újabb szervezésig álljon a mai lemondás által 8 havi alkotmányos multjához méltó tiszttség, egyéni nézetem szerint egy bizottmány ki-nevezendő a lemondási okmány, úgy a repraesentatio irat fo-galmazásul, a melyet minden itten jelen levő hivatalnok saját kezűleg aláírva, küldöttésegileg kézbesítsünk a mlg. főispán urnak, mert az elv egysege megengedi, hogy ez felküdessék; meg a Csongrádi főbíró módosítványa is, azon kivétellel, hogy ne kénytesstünk olyakat teljesíteni, a melyek elveinket nem egyeznek, nálam készen van egy lemondó irat, ha méltóztatnak megballgatva, elfogadni, könyitünk, a mi így hangzik: A mily örömtelvé léptünk az alkotmányos hivataloskodás terére, akkor midőn nemzeti életünk új aerája kezdődven, e megye kormányzata ősi jo-gaival együtt méltóságod nemes kezeibe tetetett le a kor-mány magas bizalma által. Szintoly kedvetlen kötelességet teljesítünk most, midőn a megye s mlgod közt párosult bi-zalom által, méltatlan vállainkra helyezett megbízatásunkat, mlgod további rendelkezése alá, polgári melyi tisztelettel letesszük.

Mlgod ösmert nemes érzése nem fogja nekünk a hely-zet nehezségeiből kibonyolult jelen elhatározásunkat félre magyaráztatni engedni.

Mi megvagyunk győződve hogy midőn a tisztviselőnek legfőbb érénye a törvényes korlátok közti pontosság s engedelmesség, szintugy megbocsáthatatlan bűn olyan köteles-ségeket vállalni, melyeknek megfelelni erkölcsi lehetlenség;

— Legyek egyedül az áldozat. Eleget szenved ő miattam, kinek végnapjait úgy meg kellett keserítenem.

Igy sohajta föl éppen Judith, midőn Dózsa Péter lépett be szobájába.

— Szerencsétlen hugom! szolt a királybíró — hogyan állsz védokaidal? A gyűlés napja közeledt. Én meg vagyok győződve ártatlanságodról, azon terhebb vádra nézve, mely szerencsétlen szerelmed bűnét tetézi. De a törvény ridegen támaszkodik az adatokra. A bíró nem olvas az elő arczról, csak a halt oklevelekből. És én úgy találok, hogy te igen közömbös vagy pöröd iránt.

— Meg kell halni! Így vagy úgy, mindegy. Ki nem kerülhetem a meggyaláztatást. Hadd szörjön követ reám a világ. Egy sem lesz ártatlanabb azok közül, mint én, de a földön senki sem volt szerencsésebb. Hadd halljak meg. A társadalomban már úgy is halott vagyok. Jobb az élőhalottal a teljes megsemmisülés.

— Oh ne így, ne így! Az elcsüggedés megöl. Az ellenedben vitt kinyomozás még nem állita fel eldöntő okokat. Hivatalos esküm eltilt attól, mit az atyafias kötelességek parancsol. Lelkem a caládi és polgári kötelességek közt küzd. O szenvedek, Judith, szenvedek. Nem mondhatok többet, csak hogy a bűn még nincs bebizonyítva, azt csak saját vallomáson teheti bizonyossá és teljessé. Vedd magad, ha nem vagy gyermekegyilkos, ne légy öngyilkos: az utóbbi is bűn.

(Folytatjuk.)

TÁRCZA. JUDITH TÖRTÉNETE.

VII.
(Folytatás.)

— És a nő neve? kérdé remegő hangon.
— Kecseti Gergelyné — szolt alig ért-hetőleg az agg nő.

A dullo homlokára kiűttő a verejték, a régius hasonló helyzetben volt, mindketten tarka zsebkendőikkel törlek homlokukat, mi alatt Kecseti arca egészen kizöldült s minden tagja remegett.

— Szegény szerencsétlen nő! sohajta magában nagy megrendüléssel a dullo, ezzel folytatá hangosabban a regiszhöz: írja, írja; még Bíró Péternét kell kihallgatnunk. Fiat justitia, pereat mundus.

VIII.

Nem a fizetéstől elesés félelme, hanem a polgári kötelesség érzete volt az, a mi régi tisztviselőinket megvesztegethetlenekké tette.

A törvényhatóság maga magát kormányozván, törvényszékei csak beenszűlttek-ből alakítottán, gyakran merültek fel oly kérdések, melyek a tisztséget viselő egyé-neket mélyen szomoríták; az emberiség ér-zetét fokozza az ismeretes egyének iránti számalom, az atyafias és baráti részvét mér-

séklé a régi vandallabb törvények szigorát, s innen van az, hogy a magyar földön igen kevés példája adta elé magát azon borzadalmas büntetéseknek, melyeket a középkor inquisitionalis szelleme honosított egész Euró-pában, innen van, hogy a magyarok s a köztük lakó népek erkölcsé miveletlenségük-ben is szenttelenebb és nemesebb maradt, mint másoké, mert a lélektan bebizonyítá, hogy az embertelen és véres büntetések ép-pen nem szeliditik, de sőt vadítják az er-kölcsöket; de a hol a bűn világos lett, a hol a törvény tisztán szolt, ott a magyar bíró előtt nem volt vérség, nem barátság, s a ri-deg kötelesség-szabály is pontosan teljesít-tetek.

Elég tanúságot tesz erről Oláh Judith története. A mint a függelék gyanánt köz-lött oklevélből kitetszik, Oláh Judith atyafi-ságos viszonyban állott az ottani kertület ki-rálybírójával Dózsa Péterrel. E viszony azon-ban nem akadályozta a tisztviselőt köteles-sége teljesítésében.

Tudjuk, hogy a székelly törvényhatósá-gokban a közfelperességet a királybírók vit-ték s nevők alatt indították a bűnvádi ke-resetek.

Mit érezhetett Dózsa Péter, midőn közel rokonának özvegye lón egy előleges kinyo-mozás által oly bűnnel vádolva, mely az azon kor törvényei szerint a legnagyobb bü-n-tetést vonandja maga után? Am azon kor-ban ridegebbek voltak az erkölcsök s a kö-telességérzet nem pénz-, hanem becsületké-r-dés vala.

Az 1713-i marosszéki közgyűlési jegyző-könyvben, mely M. Vászárhelyt ezen szék

bázánál levő levéltárban ma is feltalálható — elbeszélésünk szomorú tárgyára a következő törvényes adat olvasható:

Felperes nemes Dózsa Péter ur Maros-szék egyike vice királybírója, ratione officii sui, alperes, ez jelenvaló captiva Oláh Judith nevű.

Ezen felperesnek prokurátora gálvali Nagy János. Ilyen okon kellett a praesens captivát ratione officii in ius adtrahálni, hogy a praesens captiva nem gondolván sem az Isten kemény parancsolatjával, sem ez haza szent és irtoztató törvényével, hanem az je-lenvaló 1713-ik esztendőben — de die pro-testatur — maga ágyékából született gyer-mekét megölte, melyet ha tagadna, készek leszünk comprobálni és doceálni, hogy com-probálván és doceálván cselekedetét, má-sok rettentő példájára elvermeltessék decet protest.

Deliberatum.

Minthogy mindkét részről exmissioni in bae-realtak exmittuntur ambae partes futur. ad sedem, ad comp. suis. test.

A perfülvélt eladja, hogy Oláh Judith ellen az elvermeltetés rémitő büntetése ké-retett, az ítélethől látszik, hogy a jövő tle-ség mindkét fél bővebb bizonyítás végett ha-táridőt nyert.

IX.

A szerencsétlen Judith M. Vászárhelyt volt. Hogy balsorsát anyja előtt eltitkolhassa, s válságos napjainak kétségbeesett tanujává ne tegye, nem volt más módja, mint vele ösz-szeveszni és így szakadni el tőle, minthogy már különben anyja követte volna őt, s a fe-llette folyó pör eltitkolhatlan lesz vala.

igy állunk mi, kik az october 20-dik óta változott irány alapján létesíteni szándékolt adminisztratív eljárás nehézségeivel megküzdni lehetetlenségnek tartjuk, kik egy mult idő iskolájában tanulmányozván az állam jogait, az újabb idők változásai és rohamai közt a kellő terrenumot, s magunk tájékoztatást megtartani képtelenek lettünk. Fogadjuk tehát ezen lemondásunkat, mint erkölcsi érzettünk őszinte kifakadását!! S midőn azon hatóságunk, melynek színe előtt tettük le 8 hó előtt eskütnket, mely eskü s alkotmány-hoz következőeset hűség tartotta fenn 1000 év óta a nemzetet, a hazát a trón dicsőségére, ki nem fejezhetjük hálás köszönetünket nemes bizalmáért, fogadjuk el méltóságod s legyen szives ezt majd bizalmasabb napok során a törvényes bizottmányának, a melynek most fájdalom, egybegyűlni megtiltatott, átadni.

Tartson meg jó emlékében s fogadjuk őszinte bonfini tisztelettel teljes köszönetünket e napig folytatott eljárásaiért bizva, hogy jövőre is ugyanazon elvek hevitendik keblét s megye ügyei felett, mint a baba java mulhatatlan minden jó fiától elvárja; ezen biztos reményünk teljesültét, óhajtvá, fogadjuk hazafias tiszteletünk nyilvánítását. Ez kevés módosítással elfogadtatva, gr. Haller F. kéri indítványának jegyzőkönyvre vételét, hogy a testületileg történt lemondásnak törvényes nyoma lehessen, s addig míg a reprezentatióra válasz jönne, maradjunk állásainkon.

Csongrádi István: „Nem hiszem, hogy senki lenne, ki képzelje, hogy testületileg tovább is megmaradassunk, ha a 848-diki eskütnket nem akarunk bészennyezni; a lemondás tényéből kifolyólag ideiglenesen, míg újja szervezi a méltóságos főispán ur a megyét, vigye mindenki hazafias lelkiismerettel hivatalát; ezután hivatalt vállalni s szolgálni egyéni lelkiismeret dolga lévén, senkit józanul egészen nem hibáztatva, kérem a méltóságos gróf urakat minden körülményt megfontolni, mert habár testületileg lemondottunk elvkérdésből, ugyan eddigi állomásán maradni s az anarchiát meggátolni ugya elvből komoly hazafiai kötelessége ujaszervezésig mindenkinek, a mely ujaszervezést, hogy mielőbb s minden helyzeti igényeinek lehetséges kielégítésével teendő a méltóságos főispán ur, hiszük eddig e megyében kimondott elveinél fogva.”

Csik József aljegyző: „Nem ösmerhetjük a feltételi pontokat, melyek mellett a migos főispán ur új állomását elfogadta, mert akkor könnyen lehetne egy közvetítést öszszállítani a gr. Haller F. ur alapindítványa s Csongrádi I. főbíró módosítványa közt; főként ha a migos főispán ur sürgetve a repraes. válasz visszaérkezését, ugy az új szervezést, ezen jeleni anomáliából kibontakozni segédkezett nyujtana, hogy mielőbb egészen visszaalépheessenek a csupa hazafiasból ajánlkozó új. hivatalnokok; vagy feltéve, mint főfeltételt, hogy ezen eljárás vagy oly gyors leend, hogy a már megjött kormányrendelvények még elintéztelenül heverhettek, vagy ha továbbra is nyulók a szervezés vagy repraes. válasz megérkezése, a migos főispán ur erkölcsi nem kényszerítend a rend- s esendbiztonság érdekében állomásaikon megmaradt id. hivatalnokokat elvek s állam törvényei ellen tenni.”

Az ezutáni szóbeli vitát nem volt képes se emberi figyelemnek, annál kevésbé levelezői tollannak kísérni, s röviden csak annyit, hogy az kivetközve minden eddigi színezetéből, átment egy unalmas szinte személyeskedésig elkeserült vitába, a miért legészertőbb erre is most csak fátylat vonni.

E vita eredményeül, hogy annál hűségesebb legyen közleményem, kénytelen vagyok ezen zavart helyzetben (!?) id. aljegyző fogalmazta, de semmi esetre a tárgy komolyságát s gyűllés szellemét, annál kevésbé eredményét kellően árnyaló igatatói jegyzőkönyv pontját szóról szóra, s bettről bettrre hűségesen ideigatni: „Olvasztatik a f. k. k. szék 13.017. számú rendelete a megye ujjászervezéséről. Mire gróf Haller Ferencz ig. főbíró atyánkfia indítványára a lemondást a tisztség testületileg elfogadta, azután főbíró Csongrádi István atyánkfia azon módosítást tette hozzá, hogy a lemondást okvetlenül meg kell tennünk, ha következetesek akarunk lenni; de lemondásunkkal egyszersmind nyilatkoztassuk ki azt is, hogy a mig a megye újból fog szerveződni a vagyon- s személybátorság és esend fentartása tekintetéből hivatalainkat tovább is folytatjuk.

Mire gr. Haller József azt a megjegyzést teszi, hogy a bizottmányi gyűllés határozata alapján a személy- és vagyonsbátorság tekintetéből mindenki állását, csak a f. k. fő-kormánysszékhöz felterjesztendő representatióra lejövő válaszig tartsa meg.

Ezen 3 indítvány közül főbíró Csongrádi I. atyánkfia módosított indítványa többségileg elfogadtatott, kivéve gróf Haller József, ki belé nem egyezett. Ezennel a gyűllés be-zárattott.”

A gyűllés beléven rekesztve, gr. Haller Ferencz igazgató főbíró vett búcsut tiszviselő társaitól, kinek beszédét hossz-asas éljenés követte.

Mindezekután a tisztgyűllés, a tárgy méltóságát jellemző tünneplés komolysággal a legmélyebb esendben eloszolva, mindnyájunk kebelében azon hazafias hit vert erős kiirhatatlan gyököt, hogy nemsoká újból alkotmányos szellem varázsa gyűllend, mint egy szerencsétlen fekvést s helyzeti vándormegye fiait, e historiai multu terembe.

Január 10 dikén a m. elnöki irodában az 1 ső szám-mot ezen folyó évben másodsor kezdették meg, s így az átmenet az alkotmányos főispánságból ezen új állomába tettelesen végbement. Kőnczey Károly.

KÜLÖNFÉLEK.

— Az aradmegyei Csernovics uralom nyílt árverés után fog eladatni becsülve van 2,465,733 fr. 52 s $\frac{2}{10}$ kr-ra. Nő ezt bizonyosan nem magyar tiszviselők becsülték. — Az a $\frac{2}{10}$ kr!

— (Necrolog.) F. Kápolnai Kakucsai Farkas Dobakamegyének az alkotmánytalan idők kivételével évtizede kereszttől derékszek-bírája, mult dec. hó 27-én szélhű-dés miatt jobb létre költözött, s ugyanazon hó 30-án a M. Földvári családi sirboltba elhelyeztetett. Béke poraira.

— Vettünk egy hiteles bizonyítványt a F. fehérme-gyei pasquill-gyártók neveiről. A léha és bűnös tett oly egyé-nekre bizonyítatik, kikről ilyesmit fel nem tehetnénk. Mint hogy azonban még csak egy tanu bizonyít, bevárjuk a ki-nyomozás és azt követő ítélet eredményét.

— A „Köln. Ztg.“ írja, hogy a magyar kérdés meg-oldása végett még mindeddig a felosztatot magyar ország-gyűllés kiválóbb férfai közt az értekezésre senki sincs fel-szólítva. Deák különösen tudni sem látszik róla. Világos, hogy a magyar kérdés csak oly módon oldható meg, ha a kormány az 1848-ki törvényhozás terén álló párttal kibékül, minthogy ez képviseli egyedül a nép hangulatát, nem osoda tehát, ha az említett értekezésekre nem sokat adnak. Nem hibetű, hogy a kormány, az utolsó évben tett tapasztalatai után, még egyszer az ó-conservatívek politikailag halottnak tekinthető pártjával induljon meg egy uton. Ez mindeneset-re oly kísérlet volna, mely újabb kudarczhoz vezetne, s a kormányt már azért is a legnagyobb zavarba hozná, mivel minden, csak valamennyire ismerős a magyarok politikai hangulatával, előre meg van győződve az ily rendszer tart-batatlanságáról. Csak egy út van a kormányra nézve, hogy jelenlegi állásából, mely minél tovább tart, annál veszedel-mesebb, kijöhessen, s ez az 1848-diki párttal való kibé-külés.

— Zágrábból írják a „Botschafter“-nek: ott hitelt ad-nak azon tudósításnak, hogy a kiegyenlítői kísérletek Ma-gyarországra nézve a régi conservatívek céljaira kedvező eredményekkel bíznak. Zágrábban kedvező a hangulat oly transactiona nézve, a melynek folytán az 1848 előtti állapot hozatnék vissza. Csak az a baj, hogy az 1848 előtti eszméket az 1848 haj lényegesen módosították, s a jobbágy-felszabadulás és jogegyenlőség mint tényeknek alkalmazásá-val az 1848 előtti helyzetet nem lehet teljes öszszhangzás-ba hozni.

— A mint a „P. N.“-nak írják Miskolczról, az elfo-gott alkotmányos tiszviselők szabadon bocsáttattak.

— A bureaucratikus írka-firkák újbóli föllevenítésé-nek következményét egy érdekes adattal mutatja ki a bécsi „Presse.“ E szerint Pozsonyban az alkotmányos tiszviselők által végbevitt hivatalos kezelésnél a bélyeg-adó mellőzése miatt 3—400 büntető kereset indul, a mely m. e. 200 frt büntetésépenzt fogna behozni. Meggondolva azt, hogy ezen 400 Befund m. e. 1,600 beiktatást, 400 másolatot, 400 zu-stellolást sat. kíván, világosan belátható, hogy ez egy be-amernek félvi munkáját veszi igénybe. Ezen beamter fél-évi fizetése legalább is 250 forint. Tehát az eredmény 50 forint tiszta kár, s az álladalom irányában gyűllöt sokszo-rozódása.

— A király gyilkos unokája. Párisban B. . . Louis, előkelő családóli tanuló, Murat Joachim hg. sógora, Wagram hg. fia, Berthier marschall unokája, szerelmes lőn egy csinos varrónőbe, ki Thibauden, a hirhedt király gyilkos unokája. A fiatal ember családja ellenezte a vi-szonyt, s végre reá birta, hogy hagyjon fel vele. F. hó 12-dikén erről értekezett a leánnyal, és szemrehányásokkal illette, s midőn a fiatal ember el akarta hagyni, kést ra-gadott s az utczán szívet szúrta át. A fiatal ember néhány percz alatt meghalt.

— Bécsi lapok írják, hogy Maager brassói kereskedő hazánkfa a pénzügyi választmányának egy tervét jelentette be, melyben nagyot ígér t. i. az egyensúly helyreállítását az államháztartásban, a valuta helyreállítását, és majd bá-rozemer millióra menő államadosság visszafizetését. Ugy hi-szik e terv arra van építve, hogy az egész adósság átvál-toztassék kisorsolható kölcsönre. Ezt azonban csak sejtük, mert Maager ur nagy fölfedezését monopolisálni akarja, s a pénzügyi választmányával csak akkor közölne azt, ha a Reichsrath neki és feltaláló társainak a nyereségből 60 százalékot biztosít.

— A bécsi „Presse“ neki menve egy cseh lapnak azt mondja: ha valaha a német szabadelvűeknek a birodalmi alkotmány gondolatával föl kellene hagyniuk, azt bizony nem azért tennék, hogy a federalismusnak, s dodecalis-musnak adjanak helyet, s hogyssem a Palackikkal s Riege-rekkel lépjenek szóba, későbbiek lennének a Deákokkal s Tiszákkal békét kötni. A „Donau Zeitung“ a daco romanis-mussal kaczerkodik a magyarok rovására. Auch gut.

— A Rimaszombat melletti Apáti és Zabzó pusztákon egymást érték a gyujtogatások, melyek a birtokosok-és a bizt. magy. társulatnak 17,338 frt kárt okoztak, a nél-kül, hogy a gyujtások okozójának nyomába lehessen jutni. A véletlen azonban felfedezte. A m. é. utolsó napjaiban a csendbiztos egy falusi kovácsot valami lopás végett ki akart hallgatni, mint szokás, s azt kérdezte tőle, hogy miért ál-lítottatott a t. szék elé. „Ugy gondolom — felelte ez — az apáti juhokol kigyujtásáért.“ A csendbiztos nem jött zavar-ba, hanem tovább vallatván, kistült, hogy apáti pusztai volt haszonbérő V. F. fogadta meg a kovácsot, valamint egy másik gyujtogatót is, s ő tanította arra is, hogy mikép gyujthassák fel az épületeket rendszeresen s legkönnyebb móddal. Most mind a hárman börtönben ülnek és várják elítéltetésüket.

— Prágában, jan. 16-kán majd ismétlődött a m. é. aug. 2-dikán történt zsidókravall. Egy pékiasz agnyia e nap dében a Józsefvárosban egy szabó boltja elől leszákítá az ott függő ruhákat. A bolt tulajdonosa kirohant s a pék-inast arczul ütö. A nép azonnal gyűllekezett, s fenyegeté-sekkel illette a zsidó boltost. „Mart. zsidó!“ (Le a zsidók-kal!) hangzott az utcákon. A pékiasz arczul ütő zsidónak a szomszéd házba kellett menekülnie. A rendőrség közbe-lépett, néhány egyént elfogott, s ezzel a zaj végett ért.

— Nemzeti színházunknál nemsokára színe keril „Dobó Katieca vagy az egri szép napok.“ Eredeti történeti népszimű, Tóth Kálmántól. E vigjáték a pesti nemzeti színházban legnagyobb tetszés közt eddig már 7-er adatott elő. A mint értesültünk, itt is új öltözékek és szép kiállításal fog színe hozatni. „A vindsori vig nő“ ket Nicolaitól most tanulják dalmítvázeink. Ezen jeles vig opera Pauli jutalmául fog itt először adatni.

POLITIKAI HIREK.

Angolország. A „Press“ angol lap szerint a fran-czia kormány megújította javaivalait, hogy a délamerikai ostromzár érvénytelenné nyilvánítsassék. A charlestoni ki-kötő elrombolása a polgárisult világnak eme megsértése, még fokozta a császári kormány vágyát, hogy ezen, az ösz-szes nemzet ártalmára szolgáló állapotnak véget vessen. Ö felsége kormánya nem kíván tényleg lépést tartani a fran-czia kormánnyal, de erkölcsi támogatását megígérte. Noha a francia kormány családott, midőn Anglia egyenes részvé-tét várta, elhatározta mégis, hogy a déli ostromzár meg-szüntetését szilárdan keresztülviendi. A Trentügy békés ki-egyenlítése daczára Anglia folyton küldi a hadiszereket Ka-nadába. A „Spartan“ gőzös 17-én ment el 12,900 tonna lő-szerrel s a woolwichi lőszergyár utasítást kapott, hogy he-tenként két millió golyót készítsen a vadász/egyverekhez. — A „Daily News“ szerint az állitóg népkormányzata Ame-rikában a rabszolgatartó államok elleni harczt az értelmi-ség kezdeményezte. Maury kapitány kivételével az öszszes értelmiség, tudomány és irodalom az észak részen áll. — A „Times“ az unio elleni háborút Napoleon oroszországi had-járatához hasonlítja. — A „Herald“ azt állítja, hogy Anglia a confederatio elismerése által a négerék fölszabadítását mozdítaná elő.

Olaszország. A „Köln. Ztg.“ írja, hogy a bécsi ud-var bir szerint megegyeznek II. Ferenc elutaszásában, ha másrészt III. Napoleon kötelezné magát, hogy a pápa terü-letét a turini udvar egyesítési törekvései elől megóvandja. Meg fog-e egyezni abban Napoleon épen akkor, midőn a háttérbe szorított római kérdésnek újabb lendületet adhat, nem tudható. Egyelőre majd II. Ferencz eltávolítása mellett nehezezen maradnak. A róma-nápoli határon a francia kor-mány veszi át a rendőrséget s a pápai államokban eddig szabadon tanyázó rablók tréfáját megmontatja. A római kérdés megoldását illetőleg egy perczre Cavour régi tervé-re akartak visszatérni, mely abból állta, hogy a pápai ál-lamok a szent atya számára biztosítatának s azután olasz csapatok szállnák meg a pápai birtokot. A király, ki leg-inkább Velenczét akarja, rá fog állni; mindemellett alig ha-el nem készt az ügy ily elrendezése, s gyökerebb eszkö-zőköz kellend nyulniok az illetőknek, különösen, miután a pápa csak a kényszernek fogna engedni.

Az új olasz királyságnak, ugy látszik, folyvást nagy nehezségekkel kell küzdenie Nápolyban. A reactio valamint a bournon zászló ugy a köztársasági álca alatt is igen te-vékeny, s csak alkalmas időpontra vár. Victor Emanuel oda-utazásától remélik, hogy a hangulaton javitni fog; valamint igen üdvös gondolat, hogy a turini kamara azon tervvel fog-lalkozik, hogy Nápolyban egy általános olasz tárlatot ren-dezzen.

Nápoly, jan. 14. Egy itteni leánynövelében köze-lebből sajtáságos események fordultak elő. Ezen infézet, melynek neve „Imiracoli“, régebben az anyakirályné közvet-len vezetése s a papság befolyása alatt állott. A dolgok új rendével a kormány vette át a vezetést s arra egy saját bizottságot nevezett ki. Most közelebbről felszólítottak a ta-nítónők, hogy a hűségi esküt tegyék le. Ezek eleinte ba-bozva, régebb tanácsadóik- és gyontató atyáikhoz fordultak. Ezek, Rómából sugalmazva, tüzzel és pokollal ijesztették a tanítónőket, ha egy egyházi atók alatti kormánynak tesz-nek hűségi esküt. Így történt, hogy a tanítónők megtagad-ták az eskütételt, mit természetesen elbocsátással fenyegetés követett. Ezen fenyegetés teljesedésbe vétele alkalmával azonban oly jelenetek jöttek közbe, hogy a nemzetörségnek kellett fellépni, hogy a szépümet kiállott ájulások és gür-csök után lecsendesítsék.

Garibaldi az abruzzoi fiatalság egyletéhez követke-ző tartalmu levelet intézett: „Köszönet a tiszteletbeli elnöki címzett, látszik, hogy tényekre születtettivadék vagytok, s nagy kötelességek várnak reátok. A haza a legnehezebb körül-mények közt; de győzedelmesen állandja meg a kísérletet fia szilárd elhatározottsága mellett. A holttemeken bizó karvalyok és hollók még mindig röpökűnek ez ország szép vidékei fölött s találunk is még dögöt; a sötétséget terjeszt-ve a földön; akad még követőjök. A ti földadatok Isten ked-velte fiatalság, hogy e sötétséget eloszlassátok, romjain az emberi méltóság palotáját fölépítsétek. Legyetek az igazság apostolai! Lelketek melyébe találjátok azt, mint az örökké-valóság szikra lángját. Föladatokat megoldásához az igaz-ság szent szavaira van szükségtek, melyek megsemmisítik a családokat; szükségtek van az erő hatalmára, de nem azon erőre, mely leigáz, hanem mely szabadá teszi a rabszolgát. Fegyverkezzetek tehát Isten szent nevére, fegyverkez-zetek. Es mégis biztosítalak titeket, hogy az ut, mely Olasz-országot a nemzetek közt 6t megillető rangra emeli, na-gyon könnyű. Garibaldi.”

Németország. A porosz király trónbeszéde külön-féle elmékedéseire szolgál anyagul a külföldi sajtónak. A francia „Constitutionnel“ a trónbeszéd lényegét a német erő egyesítésében látja porosz vezetés alatt. Nem akarja, tüzteesebben tárgyalni e dolgot, mert távol még a valóság és a porosz törekvés, nemsak hogy le nem győzte az óriás akadályokat, de komolyan még nem is mérkőzött velők. Egyéb tárgyakat is érdemelesen emlegetett Vilmos király, p. o. a dán bonyodalmat, mely ma éppen oly komoly és zavaros, mint 14 év előtt volt; a kurhesseni alkotmányos kalandot, mely ma éppen ott áll, hol 1849—50-ben láttuk; végre a német tengeri erőt, mely alkalmat adott, hogy a nemzeti egyletnek fölülte szerény köszönetet mondjon. Egyébiránt higgadt és komoly a király beszéde, s azt akar-ná mutatni, hogy a választások eredménye a koronát nem igen nyugtalanítja. Csak a végszavakban van egy kis vo-nakozás a közvélemény haladására, egészen véve a po-roz király számít a népképviselők hazafias támogatására s ezt teheti is; mert sem a szabadelvű, sem a democrata párt nem küldözi el érdekét a dynastiától.

Az angol „Economist“ nem ily udvarias, s főleg a hadsereg fektetett nyomatkért következő szavakban nyil-

